

Bharat Chandak
SATYA ELECTRICALS

POLYCOR, Record, Legrand, HAVELLS, LAF SWITZERS, INDO-SALVAY
Finolux, OKOLORS, USHA, PHILIPS, GreatWhite, SIEMENS

Tapadia Market, Chain Sukh Road, Latur-413512
Ph : (O) 243678, 244458, 250776, (R) 242018
Email:satyaelectricals@rediffmail.com

लातूर वर्ष ३ रे अंक १८० वा गुरुवार दि. १४ डिसेंबर २०२३ पृष्ठ ४ स्वागत मूल्य २ रु.

दलित मुख्यमंत्री होऊ शकत नाही का?, प्रकाश आंबेडकरांना मुख्यमंत्री करा; बघू कडू

वगळलेल्या चार मंडळांचा दुष्काळग्रस्त यादीत समावेश करा

नागपूर : जातीपाती मी मानत नाही, जात लागली की मर्यादित जात नाही. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी कधी शरीरात जात घुसू दिली नाही. पण आपण पुतळ्याला जात लावतो. हिंदू खतरे में है म्हणतात, पण कोणीच खतरे में नहीं है. नेता खतरे में है. त्यामुळे, हे सर्व थांबवायचं असल्यास डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे वारसदार प्रकाश आंबेडकर यांना मुख्यमंत्री केले पाहिजे. दलित मुख्यमंत्री होऊ शकत नाही का? असं माजी मंत्री बच्चू कडू यांनी म्हटले आहे. हिवाळी अधिवेशनाच्या निमित्ताने सभागृहात बोलतांना त्यांनी हे वक्तव्य केले आहे.

पुढे बोलतांना बच्चू कडू म्हणाले की, काही सभा बघितल्या, त्यात १६० आमदार पाडू असे म्हणाले. काय भाषा आहे. विष पाजून मुख्यमंत्री होऊ नका. मराठा समाजातील तरुणांनी आत्महत्या केल्या किती वाईट आहे. ५० आत्महत्या झाल्या, यावर

कोणी बोलत नाही. एवढे आपण जातीवादी झालोय. एखाद्या आंदोलनात लाठीचार्ज करता, त्याची चौकशी झाली पाहिजे. तुमच्या बाजूला गृहमंत्री बसतात आणि आग कशी लावली म्हणता. बाजूला अर्थमंत्री बसतात आणि म्हणता ओबीसीला काही दिले नाही. ही भाषा मंत्रीमंडळ बैठकीत केली पाहिजे. अशी भाषा जनमानसातील नाही, असा खोचक टोला बच्चू कडू यांनी छान भुजबळ यांना लगावला.

महात्मा फुले यांचा दाखला आहे. महाराष्ट्रातील महाराष्ट्रापासून ते ब्राह्मणपर्यंत सर्व मराठे आहेत. त्यामुळे इथे बसलेले भुजबळ, गुलाबराव पाटील, देवेंद्र फडणवीस, जितेंद्र आव्हाड हे सर्व मराठे आहेत. ज्याचे आमदार जास्त त्यांना कमी आरक्षण घाला अस म्हणत असाल तर २०० आमदार असलेल्यांना

आरक्षण घायच नाही का?, असा प्रश्न बच्चू कडू यांनी उपस्थित केला. मनोज जरांगे पाटील आंदोलन करत होते. त्यामुळे पुरावे शोधल गेले आणि त्यानंतर मोठ्या प्रमाणात पुरावे सापडले. हे देखील यांना मान्य नाही. मराठा समाजात किती आमदार आणि खासदार आहेत यावरून ते मागास नाही असे कसं म्हणता येईल? असेही बच्चू कडू म्हणाले. त्यांची हात पाय तोडून टाका माझ्यावर टीका केली तर ठीक आहे, पण ज्या दिवशी तुम्ही जातीवर बोलायला लागल. मराठ्यांनी असं केलं, मराठ्यांनी तसं केलं, आमच्या स्मशानभूमी अडवल्या अशा पद्धतीने तुम्ही बोलत आहात. मराठा समाज जणू अन्याय करणारी जमात झाली असल्याचं चित्र उभं करण्यात येत आहे. राजकारण होत राहील. तुम्ही मुख्यमंत्री व्हा, मात्र विष पाजून मुख्यमंत्री होऊ नका. अमृत पाजून मुख्यमंत्री व्हा, आणि असं होता येते. घरं जाळण्यात आली याचा निषेध केलाच पाहिजे. घर जाळण्यापर्यंत हात जात असतील तर त्यांची हात पाय तोडून टाका, असेही बच्चू कडू म्हणाले

जिल्ह्यातील एकाही तालुक्याचा समावेश केला नव्हता. त्यामुळे आ.डॉ.गुट्टे यांनी मुख्यमंत्र्यांकडे पाठपुरावा केला होता. त्यात संपूर्ण जिल्ह्यात दुष्काळ जाहीर करण्याची मागणी केली होती. अशा सर्वसमावेशक भूमिकांमुळे मतदारसंघाची चौकट मोडून काम करणारे संवेदनशील लोकप्रतिनिधी म्हणून आ.डॉ.गुट्टे यांची अवघ्या जिल्ह्यात ओळख आहे.

लोकभावनांचा आदर करून राज्य व केंद्र शासनाने मराठा आरक्षण देण्यासंदर्भात तातडीने निर्णय घ्यावा.

नागपूर /प्रतिनिधी : - महाराष्ट्रात सध्या श्री मनोज जरांगे पाटील यांच्या नेतृत्वात सुरु असलेल्या मराठा समाज आंदोलनाची राज्य आणि केंद्र शासनाने दखल घ्यावी. या समाजातील लोकभावनांचा आदर करून मराठा आरक्षणासंदर्भात लवकरात लवकर निर्णय जाहिर करावा अशी मागणी माजी मंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी विधीमंडळात मराठा आरक्षणावरील चर्चेत बोलतांना केली.मराठा समाजाच्या आरक्षणाच्या संदर्भात विधानसभेत मागच्या दोन दिवसापासून सुरु असलेल्या चर्चेत सहभागी होताना मराठा समाजाचा इतिहास, समाजाची सामाजिक व आर्थिक स्थिती तसेच आंदोलनामागच्या पार्श्वभूमीची अभ्यासपूर्ण मांडणी केली. त्यांनी सांगितले की, देशाला स्वातंत्र्य मिळाल्यापासूनच म्हणजे १९५९ पासून राज्यातील मराठा समाज आरक्षणाची मागणी करीत आहे. वेळोवेळी यासंदर्भात आंदोलने झाली आहेत. तत्कालीन सरकारने यासंदर्भात विचारविनीमय केला. आदर्शपूर्ण विलासराव देशमुख साहेब यांनी बापट आयोगाची नियुक्ती करून पहिल्यांदा हा प्रश्न शासकीय स्तरावरून हाताळण्यास सुरवात केली. त्यानंतर आदर्शपूर्ण अशोकरावजी चव्हाण, पृथ्वीराजजी चव्हाण, देवेंद्रजी फडणवीस यांच्या कार्यकाळात निर्णयही घेतले गेले. परंतु न्यायालयीन प्रक्रियेत हे आरक्षण टिकू शकले नाही.

लक्षवेधी मोर्चे आणि सभा अलीकडच्या काळात श्री मनोज जरांगे पाटील यांच्या नेतृत्वातील आंदोलनामुळे मराठा आरक्षणाचा विषय पुन्हा ऐरणीवर आला आहे. मागच्या तीन-चार महिन्यांपासून हे आंदोलना लक्षवेधी ठरते आहे. आंतरवेली सराटी येथे यानिमित्ताने झालेल्या सभेकडे या युगातले आगळेवेगळे उदाहरण म्हणून पाहणे अशीच होती. या सभेचेविराट स्वरूप कीही नाकारू शकत नाही. त्यामुळे ती सभा ऐतिहासिक अशीच म्हणावी लागेल. यापुर्वी एक मराठा लाख मराठा हे घोषवाक्य घेऊन निघालेले मराठा

समाजाचे राज्यासह देशविदेशात निघालेले मुकामोर्चे असेच लक्षवेधी होते. त्याची चर्चा जागतीक पातळीवरही झाली. त्यामुळे या आंदोलनाची दखल घेणे सरकारला निवार्य ठरते आहे. मराठा समाजाला आरक्षण मिळण्यासाठी राज्याबरोबर केंद्राचीही मदत असणे आवश्यक आहे. योगायोगाने आज राज्यात आणि केंद्रात भारतीय जनता पक्षाचे सरकार आहे. त्यामुळे हे आरक्षण मिळेल असा जनतेचा समज आहे. जनतेचा हा समज वास्तवात उतरण्याची विद्यमान सरकारला संधी आहे. इतर कोणत्याही समाजावर अन्याय न होता मराठा समाजाला आरक्षणमिळावे या भावनेशी काँग्रेससह इतर पक्ष एकरूप आहेत. त्यामुळे शासनाने आरक्षणाचा निर्णय घेऊन मराठा समाजाचा विश्वास सार्थ ठरवावा असेही आमदार देशमुख यांनी यावेळी बोलतांना म्हटले. काँग्रेस पक्षाचे नेते पृथ्वीराज चव्हाण यांनी यासंदर्भात बोलतांना सर्व पक्षीय शिष्टमंडळाने दिल्लीत जाऊन पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना मराठा आरक्षण संदर्भात साकडे घालावे असे म्हटले आहे. त्यांच्या या भूमिकेशी सर्वच पक्षाचे सदस्य सहमत आहेत. त्यामुळे सत्ताधारी मंडळींनी याबाबत

त्वरीत पुढाकार घेणे आवश्यक असल्याचे त्यांनी नमुद केले. मराठा आंदोलनाचा मराठावाडा केंद्रबिंदू मराठा आरक्षणाच्या आंदोलनाचा मराठावाडा सध्या केंद्रबिंदू बनला असल्याचे सांगताना आमदार देशमुख म्हणाले की, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीच्या दरम्यान मराठावाडा विभाग विनाअट महाराष्ट्रात सहभागी झाला आहे. निजामकालीन ज्या सोईसुविधा मराठावाड्यात लागू होत्या त्यापुढे चालू राहाव्यात येवढीच येथील अपेक्षा होती. निजामकाळात मराठावाड्यात जो मराठा समाज होता त्या समाजाला कुणबी म्हणून संबोधले जायचे. धाराशिव जिल्ह्यात तथा नोंदी असल्याचे पुरावे उपलब्ध आहेत. त्यामुळे या पुराव्याचा विचार शासनाने करणे आवश्यक ठरते आहे. मुख्यमंत्र्यांनी आश्वासन पाळावे महाराष्ट्रात सध्या निर्माण झालेल्या एकंदरीत परिस्थितीचा विचार करता राज्य आणि केंद्र शासनाने मिळून मराठा समाजाला आरक्षण देण्या संदर्भात त्वरीत निर्णय घ्यावा. मुख्यमंत्र्यांनी दिलेल्या आश्वासनाप्रमाणे मराठा आंदोलकांवरील गुन्हे त्वरीत मागे घ्यावेत. या आरक्षण मागणीसाठी आत्महत्या केलेल्या आंदोलकांच्या कुटुंबियांना आवश्यक ती तातडीने मदत करावी. आरक्षणाचा निर्णय घेण्यासाठी दिलेली २४ डिसेंबरची मुदत पाळावी अशी मागणीही शेवटी आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी शेवटी केली.

जिल्ह्यातील २८ मंडळाची अग्रिम पीक विमा रक्कम तात्काळ जमा करावी माजी मंत्री आ. निलंगेकराची अधिवेशनात मागणी

लातूर/प्रतिनिधी :- खरीप हंगाम २०२३ मध्ये प्रतिकूल परिस्थितीने संभाव्य नुकसान जोखमीचा अहवाल सादर करून पीक विमा कंपनीने जिल्ह्यातील ६० मंडळातील शेतकऱ्यांना नुकसानभरपाईच्या २५ टक्के आगाऊ (अग्रिम) तात्काळ अदा करण्याचे आदेश देऊन त्याबाबत अधिसूचना काढली होती. मात्र पीक विमा कंपनीने जिल्ह्यातील केवळ ३२ मंडळासाठी अग्रिम पीक विमा रक्कम जमा केली आहे. उर्वरीत २८ मंडळासाठी असलेली २०५ कोटी रुपयांची रक्कम तात्काळ जमा करण्यात यावी अशी मागणी हिवाळी अधिवेशनादरम्यान माजी मंत्री आ. संभाजी पाटील निलंगेकर यांनी सभागृहात केलेली आहे. याबाबत योग्य कार्यवाही करण्याचे निर्देश देण्यात आलेले आहेत.

यावर्षी अल्प पाऊस व प्रतिकूल हवामानाने जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांच्या हातातून खरीपाचा हंगाम गेलेला आहे. या हंगामासाठी जिल्ह्यातील

शेतकऱ्यांनी पीक विमा भरला असल्यामुळे संभाव्य नुकसान जोखमीचा अहवाल सादर करण्यात आलेला होता. या अहवालानुसार महसूल व कृषी विभागाच्या शिफारशीने जिल्हाधिकार्यांनी पीक विमा कंपनीसाठी जिल्ह्यातील ६० मंडळात असलेल्या शेतकऱ्यांना संभाव्य नुकसान भरपाई पोटी २५ टक्के आगाऊ (अग्रिम) रक्कम जमा करण्याची अधिसूचना काढून तसे निर्देश दिलेले होते. मात्र पीक विमा कंपनीकडून जिल्ह्यातील ३२ मंडळांसाठीच १९४ कोटी रुपयाची अग्रिम पीक विमा रक्कम जमा केलेली आहे. उर्वरीत २८ मंडळांसाठी असलेली २०५ कोटी रुपयांची रक्कम अजूनही विमा कंपनीने जमा केलेली नाही. याबाबत माजी मंत्री आ. संभाजी पाटील निलंगेकर

यांनी जिल्हाधिकार्यांसह शासनाकडेही पत्रव्यवहार करून ही रक्कम जमा करण्याची मागणी केलेले आहे. नागपूर येथे राज्य शासनाचे हिवाळी अधिवेशन चालू असून या अधिवेशना दरम्यान माजी मंत्री आ. संभाजी पाटील निलंगेकर यांनी जिल्ह्यातील अनेक प्रलंबीत प्रश्न मार्गी लागावेत यासाठी पाठपुरावा करीत असून तसेच आवश्यक पडल्यास सभागृहात प्रश्न किंवा मुद्दा उपस्थित करीत आहेत. त्या अनुषंगानेच अडचणीत असलेल्या शेतकऱ्यांना तात्काळ मदतीचा हात मिळावा याकरीता जिल्ह्यातील २८ मंडळांसाठी असलेली अग्रिम पीक विमाची रक्कम तात्काळ जमा करावी अशी मागणी सभागृहात केलेली आहे. या मागणीबाबत शासनाने सकारात्मकता दाखविलेली असून तात्काळ याबाबत कार्यवाही करण्याचे आदेश दिलेले आहेत.

'ईसीएलएसएस' आता भारतातच विकसित होणार

बंगळूरु : भारतीय अंतराळ संशोधन संस्थाने (इस्रो) 'गगनयान' मोहिमेसाठी पर्यावरण नियंत्रण आणि जीवन समर्थन प्रणाली (ईसीएलएसएस) भारतातच विकसित करण्याचा निर्णय घेतला आहे. अंतराळ संस्थेचे प्रमुख एस सोमनाथ यांनी बुधवारी ही माहिती दिली. सोमनाथ म्हणाले की, आम्हाला पर्यावरण नियंत्रण जीवन समर्थन प्रणाली विकसित करण्याचा कोणताही अनुभव नाही. आम्ही फक्त रॉकेट आणि उपग्रहांची रचना करत होते. हे ज्ञान इतर देशांतून येईल असे आम्हाला वाटले. पण, दुर्दैवाने इतक्या चर्चे नंतरही ते (ईसीएलएसएस) आम्हाला घायला कोणी तयार नाही. गगनयान प्रकल्पात मानवी दलाला चारशे किलोमीटरच्या कक्षेत प्रक्षेपित करणे आणि नंतर त्यांना भारतीय पाण्यात (समुद्रात) उतरवून सुरक्षितपणे पृथ्वीवर आणणे. हे याचे उद्दिष्ट आहे. हे मिशन २०२५ मध्ये लॉन्च होण्याची अपेक्षा आहे. सोमनाथ म्हणाले की, इस्रोने आता ईसीएलएसएस स्वदेशी विकसित करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

संपादकीय.....

नेहरूमुक्तीनंतर..

जम्मू–काश्मीरचा विशेष दर्जा काढून घेऊन त्यास अन्य राज्यांच्या मालिकेत बसवणे हा एक भाग. तो प्रत्यक्षात आणताना सर्वोच्च न्यायालयाचे भाष्य आणि कृती एका नव्या धोक्यास जन्म देते. या निर्णयाने केंद्र सरकारला राज्यास एका शब्दानेही न विचारता मुंबईस महाराष्ट्रापासून विलग करून या शहराचे रूपांतर स्वतंत्र केंद्रशासित प्रदेशात करण्याचा अधिकार मिळतो.जम्मू–काश्मिरास विशेष दर्जा देणारा ‘अनुच्छेद ३७०’ रद्द करण्याचा केंद्र सरकारचा निर्णय सर्वोच्च न्यायालयाने वैध ठरवला हा एक भाग. तसे होणे अपरिहार्यच होते. मुद्दा होता ही अपरिहार्यता अमलात आणण्याच्या मार्गाबाबत. या संदर्भात केंद्राच्या मूळ निर्णयावर भाष्य करणाऱ्या ‘लोकसत्ता’च्या ६ ऑगस्ट २०१९ च्या ‘ऐतिहासिक धाडसानंतर’ या संपादकीयात एक टिप्पणी होती. ‘‘राज्य पातळीवर विधानसभा अस्तित्वात नसताना त्या राज्याच्या अस्तित्वाबाबत निर्णय घेण्याची नवी प्रथा घातक ठरते. घटनाकारांना संघराज्य व्यवस्थेवर असा घाला निश्चितच अभिप्रेत नव्हता. यामुळे केंद्राविषयी राज्यांचा मनांत अविश्वास निर्माण होऊ शकतो. तसे झाल्यास देशाच्या आरोग्यास ते अपायकारक असेल’’ हे चार वर्षांपूर्वीच्या संपादकीयातील मूळ विधान. विद्यमान सरन्यायाधीश धनंजय चंद्रवूड यांच्या खंडपीठाच्या ताज्या निकालाने हे भाकीत वास्तवाच्या दिशेने आणखी एक पाऊल पुढे गेले असून त्यास अप्रत्यक्षपणे सर्वोच्च न्यायालयच जबाबदार असणे चिंताजनक आहे. जम्मू–काश्मीरचा विशेष दर्जा काढून घेऊन त्यास अन्य राज्यांच्या मालिकेत बसवणे हा एक भाग. तो प्रत्यक्षात आणताना सर्वोच्च न्यायालयाचे भाष्य आणि कृती एका नव्या धोक्यास जन्म देते. उच्चपदस्थांचा प्रमाद त्याच वेळी समोर आणला नाही, तर त्यातून परंपरा निर्माण होण्याचा धोका असतो. आपल्याबाबत तर तो अधिकच. त्यामुळे या निकालातून नक्की काय घडले याचा सविस्तर ऊहापोह व्हायला हवा. एखाद्या राज्यात राष्ट्रपती राजवट असेल तर त्या राज्याच्या ‘राज्यसंस्थे’त (पॉलिटी) कायमस्वरूपी बदल करण्याचा अधिकार केंद्र सरकारला आहे असे सर्वोच्च न्यायालयाच्या या निकालात स्पष्ट होते. हा मुद्दा वरवर पाहता योग्य. पण हे भाष्य करताना संसद एखाद्या राज्याचा दर्जा एकतर्फीपणे ‘केंद्रशासित प्रदेश’ असा करू शकते का, या प्रश्नावर मात्र सर्वोच्च न्यायालय मौन बाळगते. आपण हा प्रश्न अनुत्तरित ठेवत असल्याचे न्यायालय नमूदही करते. आणि अनुत्तरित का ? तर केंद्र सरकारच्या वतीने सर्वोच्च न्यायालयात देण्यात आलेले ‘‘आम्ही जम्मू–काश्मीरला राज्याचा दर्जा देऊ’’ हे आश्वासन. सत्ता कोणत्याही पक्षाची असो, सरकारी आश्वासने किती गांभीर्याने घ्यावीत या प्रश्नाच्या उत्तरात काहीही बदल होत नाही. त्यामुळे या सरकारच्या अशा आश्वासनावर सर्वोच्च न्यायालयाने इतका विश्वास ठेवण्याची गरज नव्हती. हा एक भाग. आणि दुसरे असे की हे ‘‘राज्याचा दर्जा देऊ’’ असे आश्वासन देताना केंद्राने कोणतीही कालमर्यादा स्पष्ट केलेली नव्हती. त्यामुळे केंद्राच्या निर्णयाचा खरा अर्थ आम्ही जम्मू–काश्मिरास काळाच्या अनंत प्रवाहात कोणत्या ना कोणत्या टप्प्यावर पूर्ण राज्याचा दर्जा देऊ, इतकाच होता. त्यावर सर्वोच्च न्यायालयाने असा विश्वास ठेवण्याची गरज नव्हती. तसा तो ठेवला आणि हा मुद्दा अधांतरी राखत भविष्यात एका नव्या वादंगास तोंड फुटेल याचीही सोय न्यायालयाने करून दिली. याचे कारण असे की यामुळे संसदेतील बहुमताच्या जोरावर केंद्र सरकार एखाद्या राज्यात सहज राष्ट्रपती राजवट लागू करू शकेल आणि राष्ट्रपतींहाती त्या प्रांताचा कारभार गेल्यावर पूर्ण वाद झालेल्या राज्याच्या शासकीय फांदा पुन्हा छाटून त्या राज्याचे रूपांतर खुरटया केंद्रशासित प्रदेशात सहज करू शकेल. सर्व सूत्रे आपल्या हाती ठेवण्याच्या प्रवृत्तीमुळे केंद्र सरकारच्या नाकाखाली असलेल्या राजधानी दिल्लीतील सरकारची कशी ससेहोलपट सुरू आहे हे आपण बऱ्यातच आहोत. आता केंद्र सरकार कोणत्याही राज्याची अवस्था तशी करू शकेल.ताज्या निकालाच्या २०५ व्या परिच्छेदात सर्वोच्च न्यायालय ‘अनुच्छेद ३५६’ला स्पर्श करते. घटनेच्या या अनुच्छेदाद्वारे ‘कायदा–सुव्यवस्था कोसळून पडलेल्या’ कोणत्याही राज्यातील सरकार बऱखास्त करण्याचा अधिकार केंद्राला मिळतो. ‘‘अशा राष्ट्रपती राजवटकाळात केंद्राकडून घेतले जाणारे (राज्याबाबतचे) निर्णय दैनंदिन गरजा भागण्यापुरते असावेत’’ अशी अपेक्षा सर्वोच्च न्यायालय व्यक्त करते. म्हणजे राष्ट्रपती राजवट जारी असताना त्या त्या प्रांतांत केंद्राने किमान ढवळाढवळ करावी आणि लवकरात लवकर राष्ट्रपती राजवट मागे घेऊन पुन्हा एकदा त्या प्रांतात लोकनियुक्त सरकार येण्यासाठी प्रयत्न करावेत, असा याचा अर्थ. तो योग्यच. अशी राष्ट्रपती राजवट जारी केली की केंद्र सरकारला लोकसभेतून त्यावर मंजूरी घ्यावी लागते. राष्ट्रपती राजवटीचा काळ कमीत कमी असावा अशी घटनाकारांची अपेक्षा होती आणि सर्वोच्च न्यायालयाच्या विविध निकालांनी ती अधोरेखितही केली. या राष्ट्रपती राजवटीच्या काळात ‘तातडीची निकड’ भागवणारे निर्णयच केंद्राने घ्यावेत असेही घटना तसेच आपले सर्वोच्च न्यायालय मानते. अशी ‘तातडीची निकड’ भागवणाऱ्या केंद्राच्या निर्णयांस न्यायालयात आव्हान देण्याचा नागरिकांचा अधिकारही सर्वोच्च न्यायालय अबाधित राखते. पण त्याच वेळी राष्ट्रपती राजवटीखालील राश्याची ‘राज्यसंस्था’ बदलण्याच्या केंद्राच्या कृतीस आव्हान देण्याच्या नागरिकांच्या अधिकारांबाबत मात्र सर्वोच्च न्यायालय मौन बाळगते, हे कसे ? एखाद्या राज्याचे राज्यपद काढून घेऊन त्यास ‘केंद्रशासित’ प्रदेश करण्याचा निर्णय राष्ट्रपती राजवटींतर्गत ‘दैनंदिन गरजा’ भागवणारा ठरतो काय, हा प्रश्न अनुत्तरित ठेवून अथवा त्याबाबत सोयीस्कर मौन बाळगून सर्वोच्च न्यायालय नक्की कोणाचे हित साधते ? या संदर्भात सरन्यायाधीश धनंजय चंद्रवूड यांनी काही भाष्य केले नसेल, पण त्यांच्याच पीठाचे सदस्य न्या. संजय खन्ना हे मात्र या मुद्द्यावर हातचे राखून ठेवत नाहीत हे विशेष. ‘‘राज्याचे रूपांतर केंद्रशासित प्रदेशात करू देण्याच्या निर्णयाचे गंभीर परिणाम संभवतात. लोकप्रतिनिधींचे सरकार असण्याच्या नागरिकांच्या हक्कांवर त्यामुळे गदा येते,’’ असे न्या. खन्ना स्पष्टपणे नमूद करतात.आपल्याकडे मूळत कोणत्याही प्रणालीस रस असतो ते अधिकाधिक अधिकारांच्या केंद्रीकरणता. साधे महाराष्ट्राचे उदाहरण पाहिले तरी हे सत्य लक्षात येईल. अवघ्या १५ दिवसांनंतर या राज्यातील एकाही शहरात लोकनियुक्त पालिका/महापालिका असणार नाही. राज्याची राजधानी असलेल्या मुंबई शहराचा कारभार राज्य सरकारने प्रशासकांहाती दिला– म्हणजेच आपल्या हाती घेतला– त्यास येत्या मार्च महिन्यात दोन वर्षे होतील. जम्मू–काश्मिरातील लोकनियुक्त सरकार बऱखास्त करून त्याचे रूपांतर केंद्रशासित प्रदेशात करणे काय ; अथवा २०० हून अधिक पालिका, २३ महापालिकांचा कारभार प्रशासकांहाती देणे काय! दोन्हीमागील प्रेरणा एकच. त्यात राज्याचे तुकडे तुकडे करून त्याचे रूपांतर केंद्रशासित प्रदेशात करण्याच्या केंद्राच्या बेधुंद प्रेरणांस सर्वोच्च न्यायालयाने आडकाठी केली नाही, तर उद्या आडवांड बहुमताचे केंद्र सरकार कोणत्याही विरोधी पक्षीय राज्य सरकारचे तुकडे सहज पाडू शकेल.

देशातील बांधवांनो! आता तुम्हाला हे लक्षात येत असेल की, आपल्या देशाची सध्याची अंदाधुंद परिस्थिती देशात, क्षणाक्षणाला घडणार्या बेसुमार घटनांचा क्रूर विचारांचा आलेख वाढत आहे. खरच! स्वातंत्र्यानंतरही आजही इथे भारत देशाच्या कुशीत,या मात्रभूमिच्या भूमित विस्तारवादी आकांक्षाचे इथे पाय पसरून परकीय राजवटीने या भारत मातेच्या भूमिवर पिढ्यान्यिढ्या राज्य करून इथल्या गरीब माणसाला गुलाम बनवून आपली सत्ता निर्माण केलेली होती. ही भारतभूमी परकीय सत्तेच्या जूलमी राजवटीने करकचटून बांधलेली होती. गुलामिचे जीवन जगणारे इथली माणसं असह्य होऊन,कंटाळून व त्रासून गेली होती. अखेर ही हजारो पिढ्यांच्या अस्तानंतर परकिय इंग्रजांशी भारतीयांनी जिवापार लढून,आपले जीवदान देऊन, इथल्या देशातल्या माणसाने परकीय इंग्रजांना सळो की पळो करून हे दिव्य स्वातंत्र्य मिळवले.इंग्रजाकडून आपली सत्ता १५ ऑगष्ट १९४७ रोजी भारत जिंकून भारताला स्वातंत्र्य मिळाले. खूप वर्षांनंतर हे स्वातंत्र्य इथल्या देशाच्या जवानांनी व स्वातंत्र्यसैनिकांनी आपले प्राण देऊन, हा सुवर्ण स्वातंत्र्याचा दिवस भारताला प्राप्त झाला आहे. हा त्यागाचा इतिहास काही लोकांच्या आता लक्षातून निसटून जात आहे. या लोकांच्या भयंकर त्यागामधूनच आपण या आपल्या मायभूमित सुखाने आता कुठे नांदत आहोत आणि या हे स्वातंत्र्य मिळून पंच्याहत्तर वर्षे कसे निघून गेले ते कळले नाही. आता या स्वातंत्र्य मिळालेल्या देशात जन्मलेल्या माणसांना इथल्या सामान्य जीवाला,गरीब गीरीजन, यांना या माणसांना फक्त जगण्यासाठी अन्न, वस्त्र, निवारा व आरोग्य, शिक्षण नि संरक्षण या बाबत यांना खूपच गरज आहे व ही गरज असताना, हे लोक कितीतरी वर्षांपासून चांगले जीवन जगणे बिछडलेले आहेत. म्हणून, यांना आता त्यांची उन्नतीचे ध्येयधोरणे आखून, त्यांच्या विकासाचे क्षेत्र वाढविणे गरजेचे आहे. त्यांच्या संविधानिक प्रक्रियेला गती देऊन त्यांचा विकास केला पाहिजे. नाहीतर, त्यांना त्यांचे इतरांबरोबर उच्च जीवन जगण्यासाठी त्यांना कोणते विकास साधने नाहीत. ना दैनंदिन जीवन जगण्यासाठी नियमित कामे उपलब्ध नाहीत. ते भारतीयच असून आपले ते आपल्या पिढ्यान्यिढ्याचे ते खरे सोबती आहेत. लक्षात घ्या. इथे कोणी कुणापेक्षा कमी किंवा जास्त नाही. सारे आपण या भारत मातेचे लेकरेच आहोत. त्यांना गावात घर ना रानात शेत नाही. या दुर्बल लोकांना त्यांच्या विकासाच्या सर्व सुविधा आता त्यांना दिल्या पाहिजेत. हा भारत देश पारतंत्र्यातून मुक्त झाला आहे. पण इथले गरीब माणसं अजूनही भुकेकंगाल आहेत. ते या भारताची मुल निवासी आहेत. हे लक्षात घ्या. ती पिढ्यान्यिढ्या या मातीतच जन्म घेऊन या देशासाठी मरणारे माणसं आहेत. अजूनही त्यांनी गुलामगिरीच्या जोखडात कुठवर अडखळून जगावेत, सांगा ना ? ते सतत इथे जन्मणारी ही माणसं, माणसाच्या गुलामगिरीत जन्मतात व ती एका दिवशी हकनाक किड्यामुंग्यासारखी मरून जातात. त्यांना कधी कधी मारलेही जाते. ते भुकेकंगाल होऊन, अजूनही कुठेतरी ते उपास मारीत भुकेने व्याकूळ होऊन, रस्त्यावर किंवा गटाराच्या अडगळीला आपले अमोल जीवन, झोडपट्टीचा आडोसा घेऊन, बिनबोभाट आपले हे ओबडधोबड जीवन जगून मरत असतात हे कसले स्वातंत्र्य नि कसले जीवन, कसले शिक्षण, काय आरोग्य, काय प्रगती, काय आनंद, नि काय जगणं, कसं तरी जगून आपले हे जग सोडून निघून जातात. हे गरीब लोक स्वातंत्र्यापासून कोसो दूर आहेत व त्यांचे हे जगणे व हे मरणे असेच चालू असते. ते जसे अशा चिखलात जन्मतात ते असेच इथं या चिखलात मरतात. हे एक कटू सत्य आहे.अति प्रगतीच्या या जगात, या गरीबांची अशीच होपळ असते. इथे या गरीब जनतेची ना दाद ना फिर्याद असते. ते जसे थोड्याशाही वादळाने जसे धुळीचे सुक्ष्म कण कुठेतरी अेऊकाशात हळूवार तरंगत उडून जावेत व ते दृष्टीपाटात येऊ नयेत, त्याचा मागमूसही लागू नये. असे या गरीबांचे जीवन वज्र असते. तर, तुम्हा वाचकाच्या लक्षात मला असे आणून

नैसर्गिक शेतीकडे वाढता कल

भारत सरकारने देशभरात नैसर्गिक शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी नैसर्गिक कृषी पद्धत म्हणजेच ‘बीपीकेपी’ला प्राधान्य देत राष्ट्रीय नैसर्गिक शेती मिशनची सुरुवात केली. जेणेकरून शेतकरी शेतात कमी प्रमाणात रासायनिक खतांचा वापर करतील. राष्ट्रीय नैसर्गिक शेती धोरणानुसार पंधरा हजार क्लस्टर विकसित करून साडेसात लाख हेक्टरला या कार्यक्षेत्रात आणता येऊ शकते. नैसर्गिक शेती हे एक अनोखे मॉडेल आहे आणि ते परिस्थितीवर अवलंबून आहे. त्याचा उद्देश उत्पादनाचा खर्च कमी करणे आणि सातत्यपूर्ण शेतीला प्रोत्साहन देणे आहे. शून्य बजेट नैसर्गिक शेती ही एकप्रकारची वैशिश्यपूर्ण शेती आहे. त्यात बाजारतून बियाणे, खते आणि रोपट्यांचे संरक्षण करणारे पदार्थ, रासायनिक पदार्थ यासारखी महागडी उत्पादने खरेदी करण्यासाठी कोणतीही गुंतवणुकीची गरज नसते. ही एकप्रकारे व्यापक, नैसर्गिक आणि आध्यात्मिक कृषि प्रणाली आहे.
षी क्षेत्रात वाढत्या रासायनिक खते आणि औषधांच्या वापरामुळे पिकांवर आणि त्याचा शेट परिणाम आरोग्यावर होत आहे. नैसर्गिक शेती ही एक रासायनिक खत मुक्त म्हणजेच पारंपरिक कृषी पद्धत आहे आणि त्यात वातावरणानुसार, परिस्थितीनुसार विविध कृषि प्रणालीचा विचार केला जातो. यात जैवविविधतेसह पीकपाणी, झाडी आणि पशुधन याचा समावेश असतो. भारत सरकारने देशभरात नैसर्गिक शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी नैसर्गिक कृषी पद्धत म्हणजेच ‘बीपीकेपी’ला प्राधान्य देत राष्ट्रीय नैसर्गिक शेती मिशनची सुरुवात केली. जेणेकरून शेतकरी शेतात कमी प्रमाणात रासायनिक खतांचा वापर करतील. राष्ट्रीय नैसर्गिक शेती धोरणानुसार पंधरा हजार क्लस्टर विकसित करून साडेसात लाख हेक्टरला या कार्यक्षेत्रात आणता येऊ शकते. नैसर्गिक शेती सुरू करण्याची इच्छा बाळगून आसणा– या शेतक–यांना क्लस्टर सदस्य रूपातून नोंदले जाईल आणि प्रत्येक क्लस्टरमध्ये ५० हेक्टर जमिनीसह ५० किंवा त्यापेक्षा अधिक शेतक–यांना सामील करून घेतले जाईल. क्लस्टर हे एक गाव सुद्धा असू शकते आणि त्यात विपरीसरातील दोन–तीन गावांचा देखील समावेश होऊ शकतो.

द्यायचं आहे की, त्रेतायुग, द्वापारयुगापासून ते आजही या वर्तमान कलयुगपर्यंतच्या राजाचा इतिहासात हा त्यांच्या राजघराण्याचा इतिहास लिहिला गेला आहे. पण, या गरीब जनाचा, गिरीजनाचा त्यांच्या जीवनातील अस्तित्त्वाच इतिहास कुठेच लिहीलेला आढळून येत नाही. त्या युगापासून हा सोने की चिडिया असणारा दैदिय्यमान भारत देश तेव्हापासून तो पेटून तो हळूहळू जळत आहे. या भारत भूमिवर हजारो राजांच्या लढाया, हजारो परदेशी लोकांचे आक्रमणे, हजारो देवी–देवतांचे अवतार अशा अनेक युगानुयुगे चाललेल्या उलाढालीचा इथला इतिहास खूप कांही असा सांगण्यासारखा अन् ऐकण्यासारखा नाही. ही अशी हजारो युगे चाललेल्या जनतेवर झालेल्या मुस्कटदाबीचा इतिहास कोण लिहीणार ? फक्त राजघराण्याचा, धर्मकर्म अधर्माचा, कर्म योजनाचा तसेच,ज्यांचे अंमल या भूमीवर असेल,त्या राजांचा इतिहास लिहिला गेला आहे. या भूमीचे मूल भूमीपुत्र असूनही ते परकियांच्या अस्तित्वाने जरखटून गेले होते. असे ते माणसं या देशातील जनता या परकियांच्या गच्च मारमिठीत त्यांच्या चक्रव्यूहात बंदिस्त झालेले होते. अशा असलेल्या माणसांनी, इथल्या देशभक्तांनी, महामानवांनी इथे जन्मलेल्या माणसांनी, देशप्रेमी समाजसुधारकांनी देशासाठी सर्वस्वांचे बलिदान देऊन, हे त्यांनी आपल्या सर्वस्वाला त्याग करून, आपल्या कठोर परिश्रमाने देशासाठी प्राण देऊन, हे अद्वितीय स्वातंत्र्य मिळविले. तेव्हा कुठेतरी, देशाचा कासावीस होणारा प्राण वाचला आहे. देश परकियांच्या क्रूर गुलामगिरीतून कायमचा मुक्त होऊन, आता कुठे देश चांगला स्वातंत्र्याचा श्वास घेत आहे. तर, या स्वातंत्र्यापासून अजूनही जनता खर्या स्वातंत्र्यापासून वंचित आहे. त्यास अजूनही जातीयतेच्या कारणांमुळे नित्य लोक स्वातंत्र्यापासून दूर आहेत. ते अजूनही इथल्या सवर्णांच्या मानसिक गुलामगिरीत आता स्वातंत्र्याला पंच्याहत्तर वर्षे झाली तरी, त्यांच्या घट्ट चक्रव्यूहात चिरडत आहेत आणि या जातियवादी धर्मांधांनी देशात सतत अस्वस्थ करून अन्याय, अत्याचार, जातीय दंगली, धार्मिक दंगली माजवून गरीब लोकांना, युवकांना, युवतींना टारगेट करून, बलात्कार करून, जातीय दंलीला ऊत येऊन,महिलांना जाळून टाकले जात आहे. दिवसा स्त्रीयांना देशात उघडे, नागडे करून,पाशवी, बाश्कळ, माणूसकिला काळीमा फासणारे क्रूरकर्म या देशातील युवक करत आहेत. यास इथले राजकारण्यांचे फाजील राजकारण कारणीभूत आहे आणि या देशातल्या गरीब माणसांची कीव येत नाही. हे खरे आहे. इथल्या माणसांबद्दल इथल्या राजकारण्यांना, पुढारी व मंत्र्यांना या जनतेची आस्था नाही. हे निदर्शनास येत आहे. अशी देशात गंभीर परिस्थिती निर्माण झाल्यामुळे, देशात जगणार्या सर्व स्तरातील लोक धास्तावलेले आहेत. कधी कुठे काय ? घडेल असे काही सांगता येत नाही. अशा विचारांनी लोकांना चितेने ग्रासलेले आहे व सारा देश या अस्वस्थतेनं पेटलेला आहे.देशातल्या कोणत्याही राज्यात हे अग्नितांडव गुंड प्रवृत्तीचे लोक घडवून आणत आहेत. त्यामुळे देशातली गरीब माणसं बेचिराख होऊन मरत आहेत. कोणत्या ना कोणत्या निमित्ताने देशात अराजकता का पेटवत आहेत ? या जागरूक साहित्यिकांनी लोकहिताला, देशातल्या गरीबांच्या अस्मितेला सगळ्यांनी जागून सगळ्यांनी मिळून, या दळभद्री नपुंसक प्रवृत्तीला कायमचे कसे घालवित येईल हा प्रज्ञेचा विचार करणे गरजेचे आहे. असे या ठिकाणी मला नमूद करावेसे वाटते. दिवसा ढवळ्या आपल्याच माणसावर, सीवर काय काय घडत आहे याचा विचार देशपातळीवर होणे गरजेचे आहे. हे कृती या देशात राहवून हा देश माझा उगीच बेगडी तकलाद अस्मिता दाखवून वेगळ्याच पद्धतीने जनसंहार घडविणे हे चुकीचे आहे जाती–पातीच्या नावावर धर्माच्या नावाखाली या देशात विनाकारण देशात कांहीतरी विचित्र घटना घडविणे नाहक राजकीय खेळी करून देशातल्या शांततेत जगणार्या सामान्य माणसांना अस्थिपंजर करणे हे काही पुरुषत्वाचे जगणे नाही. मला गुड

प्रश्न पडतो की, हे असले समाजद्रोही थोतांड विचारच का ? समाजाप्रती सदा न कदा तुम्ही वापरता.असं का व्हांव ? आपल्याच देशातल्या गरीब माणसांच्या अहिताने तुम्ही बंडखोर, या देशातले छुपे आतंक माजविणारे गुंडानो का ?तुम्हाला माणसं विनाकारण मारण्यापासून काय ?आत्मिक फायदा आहे.तुम्हाला कधीही तुमच्या वाईट कृतीचे फळ हे वाईटच मिळेल हे तुम्ही लक्षात ठेवा.अशा दुष्ट,वाईट कृतीचे दुष्परिणाम तुमच्या कुटुंबांना भोगावे लागतात.त्यामुळे कायमची तुमच्या कुटूंबियांची हानी होते. कुटुंबातली माणसं जोपर्यंत या देशात जगतील तोवर तुमच्यापासून त्यांना तुमच्यामुळे त्रास होऊन तुमचे कुटुंब अस्ताव्यस्त होऊन बेचिराख होईल. तुमच्या घराण्याचे नाव मातीला मिळून जाईल. नक्की हे घडेल. या नैतिकतेच्या परिसिमांच नशिबाने कर्म रेषेवर आधीच आखलेल्या असतात. म्हणून, जसे कर्म कराल तसेच फळ मिळत असते. हे सत्य आहे आणि हे लोकांना कळत असून वाईटाचे परिणाम हे वाईटच भोगावे लागतात. तरीही इथले युवक,इथले राज्यकर्ते व या देशातील मयूर गुंड कसे अनाचाराचे वादळ उठवित आहेत.दिवसाढवळ्या जाती धर्माच्या, जाती अंधतेने त्यांच्या मेंदूचा कसा विपरीत गैरवापर अहितासाठी वापर करून देशात किती स्वैराचाराचे थैमान निर्माण करत आहेत. याची साक्ष आपणा सगळ्यांना येत आहे.साया विश्वात या भारताच्या अब्रूचे लत्तरे कशी जगाच्या वेशीवर टांगत आहेत.याकडे भारतीयांनी सुज्ञ विचारवंत, देशाभिमान असणायांनी, साहित्यिक विचारवंतांनी व वाचक सुज्ञानानी कोणत्या दृष्य चष्यातून या बेचिराख होणाया काळजाकडे कधी बघणार ? याचा वैचारिक चष्यातून विचार करणार काय ? देश कुठे वहावत चाललाय यांचे आत्मभान आपण जागृत होऊन ठेवणार किंवा कसे ? इथे असे अनेक प्रश्न अस्मितादर्शक आहेत. लोक अनेकविध प्रश्नांना घेऊन, असे जगण्याचे हजारो प्रश्न अंतर्मनात वावटळीसारखे क्षणाक्षणाला समाजमनात घेऊन घोघावत आहेत. त्याबाबत आपण आता विवेक विचार जागृत ठेऊन, देशावरचे हे क्रूर पसरणारे आतंकाचे धारूड समतेने,विवेकवादी आत्मचितन करून वेळीच सामर्थ्य पणाला लावून ते कायम नष्ट करता येईल का ? याचा विचार करण्याची गरज आहे. कारण ज्या जगात आपण जगतो ते जग व देश यात आपणही जगत आहोत. हे जग अफाट व विस्तीर्ण आहे. आपलं जगणं मात्र विस्तीर्ण नाही. माणसं तेवढ्या प्रकृती असतात.तर,माणसं आपापल्या परीने जगत असतात.मात्र त्यांच्या वास्तवतेतले जगणं वेगळं असतं. ते संकुचित असतं, बोधट असतं. ते विविधतेने नटलेले असते. म्हणून, देशातल्या माणसांचे आपापले संसार, संस्कार या परिघात माणूस जीवन कंठीत असतो. त्याचे गाव, परिसर, शेती, निसर्ग, पशुपक्षी त्याची धैर्यता व त्यांची कामे, सांस्कृतिक सणवार,रीतीरिवाज, दैनंदिन कामकाज, आहार, उत्सव,गावची भाषा, हितसंबंध, मनातील श्रद्धा, अंधश्रध्दा असा समाजातील वास्तव वारसा चालवत इथं जगणारे सारे माणसं प्रेमाचे ते एकमेकांशी परस्परंशी संबंध ठेऊन ते एकमेकांना न दुखवता त्यांचे खेड्यातले दैनंदिन जीवन कसे मस्त टिकाऊ संबंध ठेऊन, त्यांचे आनंदमय जीवन कसे घालवितात ही देशातल्या खेड्यातल्या लोक जीवनाचे हे आश्चर्य आहे. पण आता अजिकडे मागील दोन दशकापासून देशातल्या ग्रामीण जीवन हेही पार कायम आकसून वाळून गेलेले दिसते. पूर्वीचे मायेच्या ओलाव्याचे स्तोत्र असणारे खेडेही आता नात्यागोत्यापासून ते विस्कटून गेलेले दिसते. मायेच्या प्रेमाचे असणार्या चंवाळ रानाचा ओलसपणा हा जुन्या माणसांनी इहलोक सोडून इथलं जुनं ते सोांनं त्यांच्यासोबत बरोबर घेवून गेले आहेत. त्यामुळे मला वाटते आता कुठेही ग्रामीण खेड्यातल्या माणसातही अन् शहरातल्या माणसांचे प्रेमाचे अस्तित्व आता फक्त जून्या पुस्तकात, जुन्या पेपरामध्येच वाचनासाठी त्यांचे कात्रणे शोधावे लागेल....!!!! रमेश हणमंते,लातूर

रोखण्यात येते. याप्रमाणे मातीची गुणवत्ता आणि मानवी आरोग्य सुरक्षित राहते आणि संपाभ्य आजार आणि नुकसानीपासून बचाव होतो. शून्य बजेट नैसर्गिक शेती ही एकप्रकारची वैशिश्यपूर्ण शेती आहे. त्यात बाजारतून बियाणे, खते आणि रोपट्यांचे संरक्षण करणारे पदार्थ, रासायनिक पदार्थ यासारखी महागडी उत्पादने खरेदी करण्यासाठी कोणतीही गुंतवणुकीची गरज नसते. ही एकप्रकारे व्यापक, नैसर्गिक आणि आध्यात्मिक कृषी प्रणाली आहे.शून्य बजेट नैसर्गिक शेती ही विविध प्रकारच्या कृषी तत्वांच्या माध्यमातून मातीच्या उत्पादन क्षमतेत सुधारणा करण्याचा परिणामकारक मार्ग आहे. नैसर्गिक शेतीचे अनेक फायदे आहेत जसे की मातीची उत्पादकात वाढवणे आणि पर्यावरणपूरक आरोग्य बहाल करणे, ग्रीन हाऊस गॅस उत्सर्जनचे दमन करणे किंवा प्रमाण कमी करताना उत्पन्नवाढीसाठी मजबूत आधार मिळतो. ही एक नैसर्गिक आणि परिस्थितीजन्य प्रक्रिया असून ती शेतीत किंवा परिसरातच उपलब्ध असते. शेतक–यांचे उत्पन्न दुप्पट करण्याबरोबरच धान्य उत्पादन देखील दुप्पट करण्याचे निश्चित केलेले ध्येय गाठण्यासाठी हा उपयुक्त मार्ग आहे. एवढेच नाही तर शून्य बजेट नैसर्गिक शेतीनुसार घेण्यात येणारे पीकदेखील चांगले राहते आणि उत्पन्नही वाढते. ‘भारतात सेंद्रीय शेतीपासून मिळणा–या लाभाचे पुरावे’ नावाच्या अहवालाला नैसर्गिक शेतीचा दृष्टिकोन अणि फायदांची माहिती पुरवण्यासह दिली आहे. या आधारावर बिगर रासायनिक शेतीचा व्यापक विस्तार करता येऊ शकतो आणि या तथ्याकडे शास्त्रीय समुदाय अणि धोरणकर्ते लक्ष देतील, अशी अपेक्षा आहे. ते भविष्यात बिगर रासायनिक शेतीला प्रोत्साहित करतील. २०१४–१९ या काळात ५०४ वेळा नोंदलेले परिणाम सांगतात, की नैसर्गिक शेतीच्या माध्यमातून उच्च प्रतीचे उत्पादन ४१ टक्के, रासायनिक पदार्थांच्या आधारित एकीकृत शेतीतील उत्पन्न ३३ टक्के तसेच रासायनिक शेतीतील उत्पन्न हे ३३ टक्के राहिले आहे. म्हणून नैसर्गिक शेतीकडे वाढता कल दिसून येत आहे.

– विलास कदम

आरोग्य वार्ता : दोन जेवणांमध्ये १० तासांचे अंतर आरोग्यासाठी चांगले

लंडनच्या किंग महाविद्यालयाच्या संशोधकांनी युरोपियन पोषण परिषदेत या संशोधनाविषयी सांगितले. लंडन : दोन जेवणांमध्ये १० तासांचे अंतर असावे. म्हणजे सकाळी ९ वाजता जर दिवसाचे पहिले जेवण केले तर १० तास काहीही न खाता थेट ७ वाजता जेवले, तर ते आरोग्यासाठी चांगले असते, असे ब्रिटनमधील संशोधकांनी नव्या संशोधनाअंती सांगितले. त्यामुळे मूड, ऊर्जा

आणि भूक सुधारते, असे या संशोधकांनी सांगितले. लंडनच्या किंग महाविद्यालयाच्या संशोधकांनी युरोपियन पोषण परिषदेत या संशोधनाविषयी सांगितले. दोन जेवणांमधील १० तासांचा

उपवास वजन कमी करण्याचा एक लोकप्रिय मार्ग आहे. ज्यांनी खाण्याचे वेळापत्रक १० तासांपर्यंत मर्यादित ठेवले, त्यांच्या आरोग्यात खाण्याच्या सवयी बदललेल्या लोकांपेक्षा जास्त सुधारणा झाली,

असे या संशोधकांनी सांगितले. अन्नाचा आरोग्यावर परिणाम हा केवळ तुम्ही काय खाता यावरच नव्हे तर तुम्ही जेवणाची कोणत्या वेळ निवडता यावर अवलंबून आहे. अधूनमधून खाणे शरीरासाठी चांगले नाही. १० तासांचे अंतर पाळले तर मूड, ऊर्जा, भूक यांमध्ये सुधारणा होते, असे लंडनच्या किंग महाविद्यालयाच्या डॉ. सारा बेरी यांनी सांगितले.

क्रिती सेननलादेखील आवडतो 'बटर मेथी पराठा' ; काय आहेत याचे सहा आरोग्यदायी फायदे पाहा

बनवायला सोपा आणि आरोग्यासाठी पौष्टिक असणारा मेथी पराठा किती पौष्टिक असतो माहित आहे? आहारतज्ज्ञ सांगतात याचे फायदे पाहा. मेथीच्या पानांपासून बनवलेले मेथीचे पराठे सर्वांनाच आवडतात. परंतु, हे पराठे चवीला जितके सुंदर लागतात तेवढेच ते आपल्या आरोग्यासाठीदेखील फायदेशीर आहेत असे समजते. या पराठ्यांमध्ये फायबर, लोहा आणि जीवनावश्यक जीवनसत्व भरपूर प्रमाणात असल्याने हे पराठे आपल्या संपूर्ण आरोग्यासाठी उपयुक्त ठरतात. असा हा पौष्टिक मेथी पराठा, अभिनेत्री क्रिती सेननचादेखील आवडता पदार्थ असल्याचे समजते. कारण क्रिती सेननने तिच्या सोशल मीडियावर, अमूल बटर + मेथी पराठा, माझ्या आवडीचा पदार्थ असे लिहिले होते.मेथी पराठ्याचे शरीराला आणि आरोग्याला अनेक प्रकारचे फायदे होत असतात ते कोणते पाहा. १. पोषक घटक मेथी पराठ्यांमध्ये भरपूर प्रमाणात जीवनसत्वे, खनिजे आणि फायबर असल्याने आपल्या शरीरास आवश्यक असणाऱ्या पोषक घटकांचा पुरवठा या पदार्थांमधून होतो. २. रक्तातील साखरेवर नियंत्रण रक्तातील साखर नियंत्रणात ठेवण्यासाठी, मेथीचा वापर केला जाऊ शकतो. असे असल्याने मेथी पराठा हा मधुमेह असणाऱ्या व्यक्तींसाठी उत्तम आहार ठरतो, असे मुंबई येथील रेजुआ एनर्जी सेंटरमधील आहारतज्ज्ञ डॉक्टर निरुपमा राव यांचे म्हणणे आहे. ३. पचनसंस्था मेथी पराठ्यामध्ये असणारे फायबर आपल्या पचनसंस्था क्रियेसाठी फार उपयुक्त असून, यांच्या सेवनाने बद्धकोष्ठतेचा त्रास होत नाही. ४. हृदयाच्या आरोग्यासाठी हृदयाचे आरोग्य चांगले ठेवण्यासाठी मेथीचा फायदा

होतो. मेथीमुळे, कोलेस्ट्रॉलची पातळी नियंत्रणात ठेवण्यास मदत होते. ५. अँटी-इंफ्लेमेटरी घटक शरीरातील इंफ्लेमेशन/दाहकता कमी करण्यास मेथीचा उपयोग केला जाऊ शकतो, असे डॉक्टर राव म्हणतात. ६. लोहाचे प्रमाण वाढवणे आपल्या शरीरात, रक्तातील लाल पेशी वाढवण्यासाठी लोहाची आवश्यकता असते. मेथीमध्ये लोह असल्याने रक्तातील लोहाची कमतरता भरून काढण्यास मदत होते. ज्यांना नैसर्गिकरित्या रक्तातील लोहाचे प्रमाण वाढवायचे असेल, त्यांनी मेथी घातलेले पराठे खाणे फायद्याचे ठरू शकते, असा सल्ला डेहेराडूनमधील, 'सोलफिट क्लाउड किचनच्या संस्थापक आणि आहारतज्ज्ञ रूप सोनी यांनी दिला आहे.पराठ्यांसोबत बटर खायला कोणाला नाही आवडत? पण, ते किती खायचे याचेदेखील एक प्रमाण आहे. त्या प्रमाणाबाहेर खाऊ नये. बटरमध्ये असणाऱ्या फॅट्स आणि कॅलरीजमुळे हा पदार्थ थोड्या प्रमाणात खाणेच योग्य ठरेल. पराठ्यावर अगदी हलक्या हाताने पसरवलेले बटर पराठ्याची चव वाढवण्यास

मदत करून फार प्रमाणात कॅलरीज वाढत नाही. त्यामुळे ते तितकेच खाणे योग्य ठरेल. आपल्या आहारानुसार आणि शरीराला जितकी गरज असेल, तेवढ्याच प्रमाणात बटर खाणे अपेक्षित आहे, असेदेखील डॉक्टर राव यांचे म्हणणे आहे. डॉक्टर राव यांच्या मताशी आहारतज्ज्ञ रुपा यासुद्धा सहमती दर्शवतात आणि म्हणतात, बटर जरी पदार्थाची चव वाढवण्यासाठी मदत करत असले आणि चांगले फॅट्स देत असले तरीही त्याच्या अतिरिक्त खाण्यामुळे कॅलरीज वाढण्याची शक्यता असते.मेथी पराठा खाण्याची योग्य वेळ कोणती? आहारतज्ज्ञ रुपा यांच्या मते तुम्ही सकाळच्या नाश्त्याला मेथी पराठा खाणे चांगले राहील. यामुळे दिवसभर पोट भरल्यासारखे वाटू शकते. मेथी पराठ्यामध्ये असणारे फायबर आणि कर्बोदके कार्बोहायड्रेट हे दिवसभरासाठी तुम्हाला भरपूर ऊर्जा प्रदान करू शकते. त्यासोबतच सकाळी असा भरपेट नाश्ता होऊन, मधल्यावेळात लागणारी भूक कमी होऊन तुम्हाला अवेळी काही खाण्यावर ताबा मिळवता येऊ शकतो.

मधुमेही व्यक्तींसाठी भात कसा शिजवावा? कोणत्या प्रकारचा तांदूळ वापरावा? तज्ज्ञ काय सांगतात, जाणून घ्या

मधुमेही व्यक्तींनी भात खाणे पूर्णपणे बंद केले पाहिजे का? जाणून घ्या तज्ज्ञांचे मत मधुमेही व्यक्ती भात खाऊ शकतो की नाही? जाणून घ्या तज्ज्ञांचे मत (फोटो सौजन्य - फ्रिपीक, अनप्लॅश) भात हा भारतीय खाद्यपदार्थातील मुख्य खाद्यपदार्थांपैकी एक आहे. अनेकांचे जेवण भाताशिवाय पूर्णच होत नाही. भातामध्ये भरपूर प्रमाणात कार्बोहायड्रेट असल्यामुळे ते पचण्यास जड अन्न मानले जाते; जे शरीरातील इन्सुलिनची पातळी लक्षणीयरीत्या वाढवते. त्यामुळे साहजिकच मधुमेही व्यक्तींना भात न खाण्याचा सल्ला दिला जातो. पण, तरीही संतुलित आहाराचा भाग म्हणून त्यांना भाताचे सेवन करता येईल का किंवा त्यांना भात खाणे कायमचे बंद करावे लागेल? जाणून घ्या तज्ज्ञ काय सांगतात.मधुमेह हा एक दीर्घकाळ टिकणारा आजार आहे. हा आजार जेव्हा होतो जेव्हा स्वादुपिंड पुरेशा प्रमाणात इन्सुलिन तयार करीत नाही किंवा शरीराने तयार केलेल्या इन्सुलिनचा प्रभावीपणे वापर करू शकत नाही. इन्सुलिन हा एक हार्मोन आहे; जो रक्तातील साखर नियंत्रित ठेवतो. हायपरग्लेसेमिया किंवा वाढलेली रक्तातील साखर हा अनियंत्रित मधुमेहाचा एक सामान्य परिणाम आहे आणि कालांतराने त्यामुळे शरीराला, विशेषतः नसा आणि रक्तवाहिन्यांचे गंभीर नुकसान होतो, असे गुरग्राम येथील मणिपाल हॉस्पिटलच्या अंतर्गत औषध आणि मधुमेह तज्ज्ञ विभागाचे सल्लागार डॉ. मोहित सरन, यांनी द इंडियन एक्स्प्रेसला माहिती देताना स्पष्ट केले.जगभरातील लाखो लोकांसाठी भात हे मुख्य अन्न आहे; परंतु ज्यांना मधुमेह आहे त्यांच्यासाठी रक्तातील साखरेच्या वाढण्याच्या धितेमुळे भाताच्या सेवनावर मर्यादा येऊ शकते. पण, काही सोपे बदल करून मधुमेही व्यक्तीही निरोगी आणि संतुलित आहाराचा भाग म्हणून भाताचा आनंद घेऊ शकतात, असे दिल्ली येथील सी. के. बिरला हॉस्पिटलच्या मधुमेह, लड्डुपणा व अंतर्गत औषध विभागाचे प्रमुख सल्लागार डॉ. त्रिभुवन गुलाटी यांनी द इंडियन एक्स्प्रेसला माहिती देताना सांगितले.मधुमेह नियंत्रणात ठेवण्यासाठी आहारात भाताचा समाविष्ट करण्याची गुरुकिल्ली म्हणजे योग्य प्रकारचा तांदूळची निवड करणे. डॉ. गुलाटी यांनी मधुमेही व्यक्तींसाठी तांदूळाचे योग्य प्रकार सुचवले आहेत.तपकिरी तांदूळ : फायबर आणि पोषक घटकांनी युक्त तपकिरी तांदूळांमध्ये पांढर्या तांदूळाच्या तुलनेत कमी ग्लायसेमिक इंडेक्स असतो.

मधुमेही व्यक्ती भात खाऊ शकतो की नाही?

याचा अर्थ हा तांदूळ रक्तप्रवाहात साखर खूप हळू हळू प्रमाणात सोडतो.बासमती तांदूळ : या लांब दाण्याच्या तांदूळाचा भात किंचित चविष्ट असतो. सामान्य पांढर्या तांदूळाच्या तुलनेत बासमती तांदूळांमध्ये कमी ऋध असतो. वन्य तांदूळ : तांत्रिकदृष्ट्या हा खरा तांदूळ नसला तरी वन्य तांदूळ (थळश्रव ठळलश) हा उच्च फायबर घटकांनी समृद्ध असून, त्याला एक अद्वितीय अशी अधिक

वेगळी चव आहे आणि पोट शोधणाऱ्यांसाठी हा एक उत्तम पर्याय आहे.भात खाताना आपण तो किती प्रमाणात खातो याचे निरीक्षण करणे महत्त्वाचे आहे असे डॉ. गुलाटी यांनी सांगितले. प्रत्येक जेवणामध्ये १/२ कप शिजवलेला भात खाणे हा एक चांगला नियम आहे. एखादी व्यक्ती भात ज्या पदार्थांसोबत खाते, त्याचा त्यांच्या रक्तातील साखरेच्या पातळीवर लक्षणीय परिणाम होऊ शकतो. प्रथिने, भाज्या व निरोगी फॅट्ससह भाताचे सेवन केल्याने पचन मंद होण्यास आणि रक्तातील साखरेची वाढ रोखण्यास मदत होते. असे डॉ. गुलाटी यांनी स्पष्ट केले. भाताचा आस्वाद घेण्याचे काही मधुमेहींसाठी योग्य मार्ग शिजवलेला भात कशासह खावा? : ग्रील्ड चिकन, टोफू (सोया पनीर) किंवा मासे, भाजलेल्या (इरजशव) किंवा वाफवलेल्या भाज्यांसह शिजवलेला भात एकत्र खाऊ शकता.परतलेला भात कसा बनवावा? : परतलेला भात (ऋधश्रव ठळलश) तयार करण्यासाठी पांढर्या तांदूळाऐवजी तपकिरी तांदूळ वापरावा; ज्यामध्ये भरपूर भाज्या आणि लीन प्रोटीन्स वापरावे. भाजणे, तळणे यांसारख्या निरोगी स्वयंपाकाच्या पद्धती निवडा.सूपबरोबर भात खावा का? बराच काळ पोट भरलेले राहावे यासाठी जेवणामध्ये भाजी किंवा चिकन सूपसह शिजवलेला भात खाऊ शकता.सॅलडसह भात खावा का? : चिरलेल्या भाज्या, औषधी वनस्पती वापरून बनवलेल्या सॅलडसह भात खा. हा एक परिपूर्ण हलका आहार किंवा साइड डिश आहे, असे डॉ. गुलाटी यांनी सांगितले.तांदूळाचे वेगवेगळे प्रकार आणि प्रमाण तुमच्या शरीरावर कसा परिणाम करतात हे समजून घेण्यासाठी तुमच्या रक्तातील साखरेची पातळी नियमितपणे तपासा. ही माहिती तुम्हाला तुमच्या जेवणाबद्दल माहितीपूर्ण निवडी करण्यात मार्गदर्शन करू शकते.प्रत्येक व्यक्तीच्या आहाराच्या गरजा वेगळ्या असतात.

तुमच्या मुलांना चारचौघात बोलताना, वावरताना बुजल्यासारखं वाटतं का? सोशल एन्जायटी म्हणजे नेमकं काय?

अनेकदा पालकांना वाटते की, त्यांची मुले लाजाळू आहेत. ती फारसे बोलत नाहीत. सार्वजनिक ठिकाणी वावरणे टाळतात; पण खरंच तुमची मुले लाजाळू आहेत का की त्यांना सोशल एन्जायटी आहे? आता तुम्हाला वाटेल सोशल एन्जायटी म्हणजे नेमके काय? ते कसे ओळखावे? याची लक्षणे काय आहेत? या संदर्भात मानसोपचार तज्ज्ञ डॉ. जोशी यांनी 'लोकसत्ता डॉट कॉम'शी बोलताना सविस्तर माहिती दिली. सीमा(नाव बदलेलं) अवघ्या २४ वर्षांची तरुणी. तिला तिच्या दिसण्यावरून तिच्या मनात सतत अस्वस्थता जाणवायची. आपल्या दिसण्यावरून लोक आपल्याला नाव ठेवतील, असं तिला सतत वाटायचं. त्यामुळे दिवसेंदिवस तिचा आत्मविश्वास कमी होत होता. ती सार्वजनिक ठिकाणी जाणे, टाळायची. ती चारचौघांमध्ये बोलणे टाळायची. तिला कळत नव्हते की तिच्याबरोबर नेमके काय घडत आहे. जेव्हा ती मानसोपचार तज्ज्ञ डॉ. रश्मी जोशी यांच्याकडे उपचारासाठी आली तेव्हा तिला कळले की तिला सोशल एन्जायटी आहे. सीमाला जे जाणवले ते तुम्हालाही किंवा तुमच्या जवळच्या लोकांना सुद्धा जाणवू शकते. अनेकदा पालकांना वाटते की, त्यांची मुले लाजाळू आहेत. ती फारसे बोलत नाहीत. सार्वजनिक ठिकाणी वावरणे टाळतात; पण खरंच तुमची मुले लाजाळू आहेत का की त्यांना सोशल एन्जायटी आहे? आता तुम्हाला वाटेल सोशल एन्जायटी म्हणजे नेमके काय? ते कसे ओळखावे? याची लक्षणे काय आहेत? या संदर्भात मानसोपचार तज्ज्ञ डॉ. जोशी यांनी 'लोकसत्ता डॉट कॉम'शी बोलताना सविस्तर माहिती दिली. सोशल एन्जायटी म्हणजे नेमके काय? डॉ. रश्मी जोशी सांगतात, एखाद्याला सार्वजनिक ठिकाणी जायचे असेल किंवा कुठे काही सादरीकरण करायचे असेल, तेव्हा थोडे अस्वस्थ वाटते आणि सर्व व्यवस्थित होईल का याची काळजी वाटते तेव्हा ती अस्वस्थता सामान्य असते. पण ज्यावेळी तुम्हाला जे काही काम करायचे असेल, त्या कामातच तुमच्या चुका होतात आणि ते वेळेत पूर्ण होत नाही. अनेकदा तुम्ही अपयशी ठरता किंवा त्या गोष्टी टाळण्याचा प्रयत्न करता, तेव्हा ही अस्वस्थता वेगळी असू शकते. त्याशिवाय मानसिक स्थितीमध्ये त्या व्यक्तीला वाटते की, लोक त्याच्यावर टीका करतील आणि त्या भीतीमुळे अस्वस्थता आणखी वाढते. यालाच आपण सोशल एन्जायटी म्हणजेच सामाजिक भीती, असे म्हणतो. स्वतःला कमकुवत समजणे, स्वतःविषयी आत्मविश्वास कमी असणे ही अस्वस्थता टाळण्याची मुख्य कारणे आहेत.अचानक सोशल एन्जायटी कशी निर्माण होते? डॉ. रश्मी जोशी यांविषयी सांगतात, जेव्हा आपण सामाजिक जीवनात वावरतो, तेव्हा घाबरल्यासारखे वाटणं, घाम फुटणं, सतत नकारात्मक विचार मनात येणं, आत्मविश्वास कमी

होणं, असे अनुभव जेव्हा आपल्याला येतात, तेव्हा सोशल एन्जायटी निर्माण होऊ शकते आणि जेव्हा तुम्हाला काहीतरी मोठं करायचं असेल किंवा सार्वजनिक ठिकाणी बोलायचं असेल तेव्हा ही सोशल एन्जायटी पुन्हा पुन्हा निर्माण होऊ शकते.त्या पुढे सांगतात, अशा वेळी त्या व्यक्तीशी बोलणं खूप जास्त महत्त्वाचं असतं. त्यांना कोणता आजार होता का? भूतकाळात त्यांच्याबरोबर असं काही घडलं की, त्याचा त्यांच्यावर खोलवर परिणाम झाला? किंवा कुटुंबात काही समस्या होत्या का; ज्यामुळे त्यांच्यावर दबाव निर्माण झाला? हे समजून घेणं गरजेचं आहे.डॉ. सांगतात, जेव्हा आम्ही त्यांचा भूतकाळ जाणून घेतो तेव्हा बऱ्याचदा असं आढळून येतं की, त्या व्यक्तीबरोबर लहानपणी शाळेत काहीतरी वाईट प्रसंग घडला असेल किंवा त्यांना दिसण्यावरून हिणवले गेले असेल, तर या बालपणी घडलेल्या घटनांचा परिणाम त्यांच्या मनावर होतो. आई-वडील किंवा बहीण, भाऊ, त्यांच्याबरोबर जर मुलांनी कोणत्याही प्रकारची हिंसा बघितली असेल किंवा घरगुती हिंसाचार त्यांच्यासमोर झाला असेल, तर त्याचा परिणामसुद्धा त्यांच्या मनावर होऊ शकतो. त्यामुळे त्यांची एक मनोवृत्ती बनते की, सर्व एकसमान आहेत. अशा वेळी या मुलांना सामाजिक ठिकाणी अस्वस्थता वाटू शकते.सोशल एन्जायटी हा मानसिक आजार म्हणता येईल का? डॉ. जोशी म्हणतात, हो, सोशल एन्जायटीला मानसिक आजार म्हणता येईल. हा एक अस्वस्थतेचा भाग आहे. भारतात लोकसंख्येच्या तुलनेत जवळपास १२ ते १३ टक्के लोकांना सोशल एन्जायटी असते; पण ही सोशल एन्जायटी ओळखणं तितकंच कठीण आहे. ज्यांना सोशल एन्जायटी आहे, त्यांना लोक हळवे आहेत, नाजूक आहेत, अशी नावं ठेवतात तेव्हा आपल्याला ही सोशल एन्जायटी ओळखणं आणखी कठीण जातं. सोशल एन्जायटीची लक्षणे डॉ. सांगतात, आईवडील मुलांच्या सोशल एन्जायटीविषयी तक्रार घेऊन आमच्याकडे येतात आणि म्हणतात की, मुलं शाळेत जायला तयार होत नाहीत, शाळेत जायचं नाव काढलं की पोटात दुखतंय, अशा प्रकारचे बहाणे करतात. या मुलांमध्ये जास्तीत जास्त चिडचिडेपणा, रडणं, पालकांना सोडून

कुठेही न जाणं, अशी काही लक्षणं दिसतात तेव्हा याचा परिणाम मुलांच्या शालेय वार्षिक निकालावर पडतो, अशी जेव्हा परिस्थिती येते तेव्हा मुलांशी बोलणं आवश्यक असतं. त्यामध्ये पालकांची भूमिका खूप महत्त्वाची ठरते. अशा वेळी पालकांनी कसं वागलं पाहिजे, कसं बोललं पाहिजे, ते समजून घ्यावं आणि सर्वांत महत्त्वाचं म्हणजे त्यांचं ऐकून घेतलं पाहिजे. त्या सांगतात, सोशल एन्जायटीची लक्षणं ही अल्पवयीन वयापासून दिसू शकतात; पण त्यांना ओळखायला वेळ लागू शकतो. जेव्हा एखादा कठीण प्रसंग येतो, तेव्हा त्याला कसं सामोरं जायचं, या भीतीपोटी एन्जायटी जाणवायला सुरुवात होते.सोशल एन्जायटी कशी दूर करावी?डॉ. जोशी यांनी सांगितल्याप्रमाणे -संवाद खूप महत्त्वाचा घटक आहे. घरातील व्यक्तींमध्ये संवाद ही खूप चांगली बाब असते आणि दुसरी गोष्ट म्हणजे एखाद्या व्यक्तीवर पटकन टीका करण्यापेक्षा त्या व्यक्तीला काय वाटतं आहे, हे जर ऐकून घेतलं आणि त्यानंतर त्यावर आपलं मत व्यक्त केलं, तर हा आपला संवादाचा एक चांगला मार्ग ठरू शकतो.तुम्ही घरामध्ये असं वातावरण निर्माण केलं पाहिजे की जिथे कोणीही त्या व्यक्तीवर टीका करणार नाही. मुलं त्यांच्या मनातील घालमेल स्वतःहून कुटुंबातील सदस्य किंवा आईवडिलांबरोबर शेअर करीत असतील, त्याहून अधिक चांगलं काहीही नाही.आत्मविश्वासावर काम करणं हेसुद्धा खूप गरजेचं आहे. मुलांची एखादी चांगली गोष्ट आवडली, तर त्यांचं कौतुक करणं किंवा त्यांना प्रोत्साहन देणं आणि ज्या गोष्टी चांगल्या नाहीत, त्या त्यांना प्रेमानं समजावून सांगणं आणि त्यांच्याशी संयमानं वागणं गरजेचं आहे.आणखी महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे मुलांना मादक पदार्थ किंवा मद्यपानाकडे जाणं टाळता आलं पाहिजे.आई-वडिलांचा घटस्फोट झाला असेल किंवा त्यांचं पटल नसेल तरी त्यांचा परिणाम मुलांवर कधीही होऊ नये याची काळजी घ्यावी. त्यांना एकत्रितपणे भरपूर प्रेम द्यावं.या लोकांना ज्यांचा सहवास आवडतो; मग ते कोणीही असो- बहीण, भाऊ, आजी आजोबा,आई-वडील किंवा मित्र-मैत्रिणी; त्यांच्याबरोबर त्यांना बाहेर पाठवायची सवय लावा. त्यांना ग्रुपमध्ये फिरण्याची सवय लावा. त्यामुळे त्यांची सोशल एन्जायटी दूर करता येईल. डॉ. जोशी पुढे सांगतात की, आमच्याकडे आलेल्या रुग्णांना आम्ही को-थेरपी देतो. आम्ही त्यांना नियमित आरशासमोर सराव करण्यास सांगतो. प्रार्थना किंवा काही ओळी नियमित आरशासमोर म्हणायला सांगतो. जर त्यांना प्रार्थना आवडत असेल किंवा त्यांना

स्वतःविषयी बोलायला आवडत असेल, तर त्यांना आरशासमोर बोलायला सांगतो. त्यामुळे त्यांना सवय होते आणि कळून चुकतं की त्यांना काय समस्या आहे आणि ते ज्यांच्यावर काम करतात. काही थेरपीच्या साह्यानं किंवा गरज पडल्यास औषधं, चांगली जीवनशैली, योगा किंवा व्यायाम, संतुलित आहार घेणंसुद्धा गरजेचं आहे.सोशल एन्जायटी असलेल्या लोकांना नैराश्य येऊ शकते का?डॉ. म्हणतात, शंभर टक्के नैराश्य येऊ शकते. जर सोशल एन्जायटी असलेल्या लोकांचा आत्मविश्वास कमकुवत असेल किंवा सतत नकारात्मक विचार मनात येत असेल आणि जर आपण त्यांना थांबवू शकलो नाही, तर त्या मुलांचा हळूहळू अभ्यास बंद होतो, हळूहळू त्यांच्यावर शैक्षणिक आणि मानसिक दबाव वाढतो. असे लोक स्वतःला एकटं समजू लागतात आणि त्यांना एकटेपणा जाणवतो. याचं रूपांतर पुढे नैराश्यात होऊ शकते.सोशल एन्जायटी आणि लाजाळूपणा यातला फरक कसा ओळखावा?याविषयी डॉ. जोशी सांगतात, काही मुलं अभ्यासात फार हुशार असतात. शाळेतील कार्यक्रमात सहभाग घेतात; पण त्यांना काही ठिकाणी जायला आवडत नाही. त्याला आपण सोशल एन्जायटी म्हणू शकत नाही. पण, ज्या मुलांमध्ये सर्वच गोष्टी थांबलेल्या असतील आणि त्या मुलांचं आयुष्यच पुढे जात नसेल, तर अशा वेळी मोठी समस्या आहे हे समजून घेणं गरजेचं असतं. अशा प्रसंगी तज्ज्ञांचा सल्ला घेऊन नेमकी समस्या काय आहे ते समजून घ्यावं.त्या पुढे सांगतात, काही मुलं अंतर्मुख स्वभावाची असतात. मुलांचा हा स्वभाव आहे ही बाब बदल अचानक झाला आहे, हे समजून घ्यावं. अनेकदा पालक सांगतात, 'आम्ही एक-दोन महिन्यांपूर्वी डॉक्टर तो सर्वांबरोबर बोलायचा; पण आता अचानक विचित्र वागतोय' याला आपण सोशल एन्जायटी म्हणू शकतो. पण, आधीपासून तो तसाच वागत असेल, फारसं बोलायला आवडत नाही, इतरांबरोबर फिरायला आवडत नाही, तर मग हा त्याचा मूळ स्वभाव आहे का ते आपण ओळखणं गरजेचं आहे. घरात असं त्याच्यासारखं कोणी होतं का, आनुवंशिकरीत्या आणि मानसिक दबाव वाढतो का? यासाठी सविस्तर मूल्यमापन गरजेचं आहे.सोशल एन्जायटी हा प्राणघातक आजार नसला तरीसुद्धा त्यामुळे तुमच्या जीवनावर असे आघात होऊ शकतात की, तुमच्या सुरळीत जीवनात अडथळा निर्माण होऊ शकतो. जर यावर वेळीच तज्ज्ञांच्या मार्गदर्शनाखाली उपचार घेतले गेले, तर त्यांचं जीवन सुधारू शकतं. या बाबीकडे दुर्लक्ष करू नका. त्यांना तू असाच आहेस, तसाच आहेस, अशा विशेषणांनी दोष देऊ नका. असाचं सविस्तर मूल्यमापन होऊ घा आणि त्यानंतर त्यावर उपचार करा. डॉ. जोशी सांगतात.

महाराष्ट्र राज्य परिचारीका संघटनेचा १२ डिसेंबर जन आक्रोश मोर्चात सहभागी

लातूर :- महाराष्ट्र राज्य परिचारीका संघटनेचा १२ डिसेंबर जन आक्रोश मोर्चात सहभागी महाराष्ट्र राज्य जुनी पेन्शन संघटना व समन्वय समितीच्या वतीने हिवाळी अधिवेशनावर भव्य जन आक्रोश मोर्चा जुनी पेन्शन च्या मागणीसाठी आयोजित केला होता. राज्यभरातील विविध संघटनांचा या आंदोलनात सहभाग होता. या मोर्चा मध्ये महाराष्ट्र राज्य परिचारीका संघटना, मुख्यालय लातूर संघटनेचे पदाधिकारी व सभासद विविध जिल्ह्यातून सहभागी झाले. यशवंत स्टेडियम नागपूर येथे जमलेल्या हजारो, कर्मचाऱ्यांसमोर राज्यसरचिटणीस सुमिजा तोटे यांनी संघटनेची भुमिका मांडली. यावेळी संघटनेचे उपाध्यक्ष

शाहजाद बाबा खान, राज्य कार्यकारिणी सदस्य मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

पांडुरंग गव्हाणे, कोअर कमिटी सदस्य, योगेश वाघ, गोविंद शेळके लातूर शाखेचे उपाध्यक्ष संजीव लहाने, कार्याध्यक्ष दिपक सोळंके, सहसंयोजक - विवेक वागलागे, दिपक शिंदे, सदस्य, सतिश करे, मकरंद दिघे, मंगल सिरसाठ, सुप्रिया कचरे, श्रीधर भांगे बिस्मिळा शेख, मीना घोडके, पल्लवी पांचाळ, शिल्पा तेरकर, कविता भातलवंडे, जयराम बनसोडे, योगेश केळे, भागवत देवकरे शुभम वानखेडे तसेच संघटनेच्या नागपूर, छ. संभाजीनगर, नांदेड, पुणे, शाखेचे पदाधिकारी व सदस्य

उल्हासनगर : उल्हासनगर शहर आणि आजू बाजूच्या परिसरात हुक्का पार्लरचा व्यवसाय बिनधास्त पणे सुरु आहे. या हुक्क्यामुळे तरुण वर्ग नशेच्या आहारी गेला आहे. नुसतेच तरुण मुलेच हुक्का पित नसून तरुण मुली सुद्धा मुलांबरोबर हुक्का पीत असल्याने ही तरुण पिढी पूर्णतः वाममार्गाला लागली आहे. काल उल्हासनगर पोलिसानी नेहरु चौकातील एका गल्लीत सात जण हुक्का पीत असताना त्यांना अटक केली आहे. उल्हासनगर शहरातील काही हॉटेल मध्ये हुक्का पार्लर सुरु आहे. सदर हुक्का पिण्यासाठी तरुण मुले मुली बिनधास्त पणे जात असून खुलेआम हुक्का पिवुन नशेच्या आहारी जात आहेत. काल

रात्री उल्हासनगर पोलिसानी कॅंप २ येथील नेहरु चौकातील एका गल्लीत काही नशेडी हुक्का पित असल्याची माहिती मिळाली, तेव्हा पोलिस कॉन्स्टेबल अविनाश पंडीत सुरवाडे यांनी आपल्या सहकाऱ्यासह छापा मारून सात जणाना हुक्का पित असताना ताब्यात घेतले आहे. साहील सुरेश धनवानी, निरज मोहन गोस्वामी, योगेश अकुश वाघ, हितेश गोपालदास मंगलानी, मनिष बघ्यान, विशाल ओम प्रकाश गलानी व वरुन तुलशी करिरा अशी हुक्का पिण्याच्या नशेडींची नावे असून यांच्यावर कलम ४ (क) २१ (क) २७ (क) नुसार गुन्हा दाखल केला आहे. पुढील तपास पोलिस करत आहेत.

महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालयाचे विभागस्तरीय युवक महोत्सवात घवघवीत यश

लातूर :- महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालयातील संगीत विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी क्रीडा व युवक सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्यावतीने घेण्यात आलेल्या विभागस्तरीय समूहगीत गायन स्पर्धेत सर्वप्रथम पदकावत राज्यस्तरीय समूह लोकगीत स्पर्धेत सहभाग नोंदवला आहे. नांदेड येथे नुकताच संपन्न झालेल्या युवक महोत्सवात महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालय, लातूर व कलाधिराज, सांस्कृतिक कला मंच, लातूरयांच्यावतीने विभागस्तरीय समूह लोकगीत स्पर्धेत महाविद्यालयाचे विद्यार्थी रोहित कुंभार, कैवल्य पांचाळ, विकास पांचाळ व गणेश शिंदे यांनी सर्वप्रथम क्रमांक पटकानून राज्यस्तरीय स्पर्धेत सादरीकरण करण्यासाठी निवड झाली आहे.

त्यांच्या या उज्वल यशाबद्दल महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. संजय गवई आणि उपप्राचार्य डॉ. राजकुमार लखादिचे यांच्या हस्ते त्यांचा स्मृतिचिन्ह आणि पुष्पहार देऊन सत्कार करण्यात आला. यावेळी कनिष्ठ महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. संजय पवार, सांस्कृतिक विभाग प्रमुख डॉ. रत्नाकर बेडगे, संगीत विभागाचे प्रा. विश्वनाथ स्वामी, प्रा.

गोविंद पवार आणि डॉ. शीतल येरुळे आदीची उपस्थिती होती. विजेत्या संघास संगीत विभागातील प्रा. विजयकुमार धायगुडे, प्रा. विश्वनाथ स्वामी, प्रा. गोविंद पवार, प्रा. धम्मपाल सकपाळ आणि विश्वनाथ पांचाळ यांनी मार्गदर्शन केले आहे. त्यांच्या या यशाबद्दल महात्मा बसवेश्वर शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष शिवशंकर अप्पा बिडवे, सचिव मन्मथ अप्पा लोखंडे यांच्यासह शिक्षण संस्थेचे सर्व सन्माननीय सदस्य, प्राचार्य, उपप्राचार्य, पर्यवेक्षक, महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी आणि विद्यार्थी विद्यार्थिनींनी त्यांचे अभिनंदन करून पुढील वाटचालीस शुभेच्छा दिल्या आहेत.

उल्हासनगर च्या आमदाराची अधिवेशनात निवेदन बाजी

उल्हासनगर / प्रतिनिधी : उल्हासनगर च्या आमदार कुमार आयलानी हे प्रत्येक अधिवेशनात शहरातील मागण्याचे निवेदन देण्या पलिकडे काही करत नाहीत. फक्त मागण्याचे निवेदन तयार करायचे व मुख्यमंत्री किंवा उपमुख्यमंत्री यांना निवेदन दिल्याचे फोटो काढून व्हॉयसर करायचे हेच काम आता पर्यंत या आमदारानी केले आहे. के बी रोड १०० फुटाचा असून या रोडचे काम अद्याप पर्यंत पूर्ण केले नाही. फक्त शहराचा विकास केल्याचा दिंडोरा हे आमदार पिटत असून झोपडपट्ट्यात एक ही विकासाचे काम केले नसल्याने या आमदारावर सर्व सामान्य नागरिक नाराज आहेत .

उल्हासनगर कॅंप १, २ व ३ चे आमदार कुमार आयलानी हे निवडून आले तेव्हा पासून शहर विकासाचे महत्वपूर्ण असे कोणते काम केले नाही. वालधुनी नदीच्या दोन्ही बाजूनी पाणी धोपवणारी भिंत बांधायला पाहिजे. स्कायवॉक ची दुर्दशा झाली आहे. महापालिकेची इमारत जर्जर झाली आहे. शहरातील एक ही रोड चांगला नाही . तर प्रत्येक चौकात खड्डे पडलेले असून बऱ्याचदा अपघात झाले आहेत. येथील मध्यवर्ती रुग्णालया करिता अजुन निधी नाही. कर्मचाऱ्याची भरती अद्याप पर्यंत झाली नसून आमदारांनी प्रत्येक अधिवेशनात अनेक मागण्यांचे निवेदने

दिली आहेत. परंतु यांची कोणती मागणी मंजूर होते हे यांनाच माहिती आहे . शहरात धोकादायक इमारतीचा प्रश्न गंभीर असून जिर्ण झालेल्या इमारती पूर्णनिर्माणाच्या नावाखाली तोडण्यात येत आहेत. त्यामुळे शहर हे एक खंडर झाल्यासारखे दिसत आहे. धोकादायक इमारती कोसळून मृत झालेल्यांच्या नातेवाईकांना आमदार आयलानीनी मदत मिळवून दिली किंवा नाही हे त्यांनाच माहिती आहे.आयलानी हे स्वताच्या प्रभागात असलेल्या झोपडपट्टीला पाणी देवु शकत नाहीत . शहर विकास काय करणार असे राहुल नगर येथील महिलांच्या प्रतिक्रिया आहेत .

स्व. लोकनेते विलासरावजी देशमुख पार्क (नाना नानी पार्क) येथील वंडर वर्ल्डचा अनाधिकृत ताबा

लातूर :- लातूर शहर महानगरपालिकेच्या वतीने याद्वारे शहरातील नागरीकांना कळविण्यात येत आहे की, लातूर मनपा मालकीच्या स्व. लोकनेते विलासरावजी देशमुख पार्क (नाना नानी पार्क) येथील कंजाटदार श्रीम. सोनानी उमेश ब्रिजवासी, वंडर वर्ल्ड यांना दि. १६/१२/२०२२ रोजी नोटीस देऊन ठेका रद्द का करण्यात येऊ नये याबाबत लेखी स्वरूपात खुलासा मागविण्यात आला होता. सोनानी उमेश ब्रिजवासी, यांनी दि. २८/१२/२०२२ रोजी लेखी खुलासा दिलेला आहे. सदर खुलासा हा अस्माधानकारक असल्यामुळे त्यांना दिनांक ११/०५/२०२३ रोजी पत्र देवून ठेका रद्द करण्यात आलेला आहे व सदर पत्र मिळाले पासून १५ दिवसाचे आत त्यांच्या मालकीच्या सर्व वस्तू काढून घेऊन पार्क खुला करून द्यावा

असे कळविण्यात आले होते. त्यास अनुसरून दि. ०५/१२/२०२३ रोजी अतिक्रमण पथक कार्यवाही करण्यासाठी गेले होते. परंतु वंडर वर्ल्ड यांनी बेकायदेशीर विरोध केला. मा. न्यायालयाने दि. ०५/१२/२०२३ रोजी मनपा व वंडर वर्ल्डचे संचालक यांना पुढील सुनावणी पर्यंत जैसे थे चे हुकूम दिला आहे. असे असताना त्यान जागेचा गैरवापर चालू ठेवला व न्यायालयाचा आदेशाचा अवमान केला आहे. तसेच वंडर वर्ल्ड संचालक यांनी पत्रकार परिषद घेऊन लातूर वासिंध्यांची दिशाभूल करनारी माहिती प्रसिध्द केली आहे. मा. न्यायालय यांनी त्यांच्या हक्कात कोणताही प्रकारचा ताबा कायम ठेवण्याचा आदेश केलेला नसतानाही गैरकृत्य करून अनाधिकृत ताबा ठेवलेला आहे.

अंबरनाथ येथील चिखलोल्ली येथे साकारणार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर भवन

उल्हासनगर / प्रतिनिधी : अंबरनाथ येथील चिखलोल्ली येथे सामाजिक विकास योजने अंतर्गत ५ एकर जागेवर भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर भवन तसेच कॉन्व्हेशनल सेंटर उभारण्याकरिता १५ कोटी इतका निधी उपलब्ध करून देण्या ची मागणी आमदार डॉ. बालाजी किणीकर यांनी महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री श्री.एकनाथ शिंदे यांचा कडे केली आहे .अंबरनाथ येथील चिखलोल्ली या ठिकाणी मोठ्या प्रमाणात जागा आहे . यातील ५ एकर जागेवर सामाजिक विकास या योजने अंतर्गत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर भवन व कॉन्व्हेशनल सेंटर उभारण्यासाठी शासनाने १५ कोटीचा निधी द्यावा अशी मागणी आमदार डॉ. किणीकर यांनी मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या कडे केली आहे. दरम्यान सदर निधीतुन या ठिकाणी होणाऱ्या स्मारकांमध्ये भीम पार्क, संग्रहालय व सुसज्य ग्रंथालय, सांस्कृतिक भवन, विपथना केंद्र, भिक्कू निवास निर्माण करण्याचा मानस आमदारानी व्यक्त केला आहे.

प्रवासात सुट्ट्या पैशांची चिंता नको, एसटीमध्ये मिळणार डिजीटल प्रणालीद्वारे तिकिट -युपीआय, क्युआर कोड, सुविधा उपलब्ध

लातूर, दि. १३ (जिमाका) : एसटीतून प्रवास करताना प्रवाशांना आता तिकिटासाठी सुट्ट्या पैशांची चिंता नको.. एसटी महामंडळाने एक पाऊल पुढे टाकत डिजीटल प्रणालीद्वारे तिकिट खरेदी करण्याची सुविधा उपलब्ध करून दिली आहे. सर्व वाहकांसाठी न्झाईड तिकिट इश्यू मशिनस (ईटीआयएम) नव्याने एस.टी.च्या सेवेत दाखल झाल्या आहेत. नव्या मशिनमुळे प्रवाशांना प्रवासदारम्यान रोख पैशाऐवजी युपीआय, क्युआरकोड आदी डिजीटल पेमेंटचा वापर करीत तिकिट काढता येणार आहे, असे राज्य परिवहन महामंडळाचे लातूर विभाग नियंत्रक यांनी कळविले आहे. डिजीटल व्यवहाराला चालना देणे हे प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांचे स्वप्न आहे. त्यादृष्टीकोनातून एसटी

महामंडळाने एक पाऊल पुढे टाकत प्रवासादरम्यान प्रवाशांना बसमध्ये तिकिट काढण्यासाठी युपीआय पेमेंटची सुविधा उपलब्ध करून दिली आहे. आता वाहकाकडे असलेल्या न्झाईड तिकिट मशीनवरील असलेल्या क्युआरकोडद्वारे प्रवाशांना तिकिटाचे मोजके पैसे डिजीटल स्वरूपात देणे शक्य होणार आहे. प्रवाशांना या सुविधेमुळे खिशात रोख पैसे नाहीत, म्हणून एसटीने प्रवास करणे टाळणे, तसेच सुट्ट्या पैशासाठी वाहकासोबत होणारा विनाकारण वाद, असे प्रश्न कायमचे मिटू शकतील. युपीआय पेमेंटद्वारे क्युआरकोडच्या माध्यमातून एसटीच्या सर्व प्रकारच्या बस सेवेमध्ये तिकिट विक्री सुरु केली असून जास्तीत जास्त प्रवाशांनी त्याचा लाभ घ्यावा , असे आवाहन एसटी महामंडळातर्फे करण्यात आले आहे.

प्रधानमंत्री किसान सन्मान निधी योजनेत

शेतकऱ्यांच्या समावेशासाठी विशेष मोहिमेचे आयोजन

लातूर, दि.१३ (विमाका) : शेतकऱ्यांना निश्चित उत्पन्न मिळण्याकरिता केंद्र शासनाने प्रधानमंत्री किसान सन्मान निधी योजना सुरु केली आहे. राज्याच्या भूमी अभिलेख नोंदीनुसार जमिनीचा तपशील अद्यावत न केलेल्या, बँक खाती आधार संलग्न व ई-केवायसी न केलेल्या शेतकऱ्यांना योजनेचा लाभ घेता यावा यासाठी केंद्र शासनाने ६ डिसेंबर, २०२३ ते १५ जानेवारी, २०२४ या कालावधीत गावपातळीवर ४५ दिवसांची विशेष मोहिम राबविण्याचे निर्देश दिले आहेत. त्या अनुषंगाने कृषी आयुक्त डॉ. प्रवीण गेडाम यांनी राज्यातील पात्र शेतकऱ्यांना पी.एम. किसान योजनेत समाविष्ट करण्यासाठी महसूल, ग्रामविकास व कृषी विभागाना या विशेष मोहिमेची यशस्वी अंमलबजावणी करण्याचे निर्देश दिले आहेत. या मोहिमेमध्ये लाभार्थ्यांची स्वयं नोंदणी व ई-केवायसी साठी सर्व सामाईक सुविधा केंद्र तर आधार संलग्न बँक खती उघडण्यासाठी इंडिया पोस्ट पेमेंट बँक यांना सहभागी करण्यात आले आहे. शेतकऱ्यांनी या ४५ दिवसांच्या

मोहिमेच्या माध्यमातून आवश्यक बाबींची पूर्तता करून घेत पी.एम किसान योजनेचा लाभ घेण्याचे आवाहन कृषि संचालक(विस्तार व प्रशिक्षण) दिलीप झेंडे यांनी प्रसिद्धी पत्रकाद्वारे केले आहे. पी.एम.किसान योजनेअंतर्गत सरसकट सर्व पात्र शेतकरी कुटुंबास (पती,पत्नी व त्यांची व त्यांची हस्ताक्षरित अपत्ये) दोन हजार रुपये प्रती हप्ता या प्रमाणे तीन समान हप्त्यात प्रती वर्षी सहा हजार रुपये लाभ देण्यात येत आहे. लागवडीलायक क्षेत्रधारक, बँक खाती आधार संलग्न व योजनेचे ई केवायसी केलेले शेतकरी कुटुंब या योजनेच्या लाभार्थ्यांसाठी पात्र आहेत. या ४५ दिवसांच्या विशेष मोहिमेमध्ये ग्रामस्तरीय अधिकारी, कर्मचारी लाभार्थ्यांची योजनेतील सद्यस्थिती तपासणे व ई-केवायसी करणे, पोर्टलवर नोंदणी करताना जमिनीचा तपशील भरणे, चेहरा ओळखणाऱ्या (फेस ऑथेंटिकेशन) पत्रा वापर करून ई-केवायसी करणे यासाठी शेतकऱ्यांना मदत करतील. तसेच लाभार्थ्यांची बँक खाती आधारसंलग्न केली असल्याची खातरजमा करतील. गावातील

पात्र लाभार्थ्यांचा शोध घेऊन योजनेच्या निकषांनुसार तपासणीअंती पात्र लाभार्थ्यांना पी.एम. किसान योजनेत समाविष्ट करण्यात येईल. तसेच विशेष मोहिमेअंतर्गत पात्र लाभार्थ्यांना योजनेत समाविष्ट करण्यासाठी विशेष ग्रामसभेचे आयोजनही करण्यात येणार आहे. पी.एम. किसान योजनेच्या १६ व्या हप्त्याचा लाभ जानेवारी महिन्याच्या शेवटी वितरित करण्याचे केंद्र शासनाचे नियोजन आहे. योजनेसाठी नोंदणी करणे, केवायसी करणे, बँक खाते आधार क्रमांकास जोडणे या बाबींची पूर्तता शेतकऱ्यांनी स्वतः करावयाची आहे. यासाठी पी.एम.किसान योजनेच्या लाभार्थ्यांसाठी या ४५ दिवसांच्या मोहिमेमध्ये योजनेच्या निकषांच्या अधिन राहून शेतकऱ्यांनी आवश्यक बाबींची पूर्तता करून घ्यावी. योजनेच्या अधिक माहितीसाठी नजिकचे कृषी सहायक, कृषी पर्यवेक्षक, मंडळ कृषि अधिकारी, तालुका कृषी अधिकारी यांच्याशी संपर्क साधावा, असेही प्रसिद्धी पत्रकाद्वारे कळविण्यात आले आहे.

आली आहे .जळकोट, पाटोदा बुद्रुक, करंजी, लाळी बुद्रुक, सोनवळा, कोळनूर, पाटोदा खुर्द ,माळहिरपगा, हळद वाढवणा, रावणा कोळा, मरसांगवी, डोंगरगाव, तिरुका, घोणसी, धोंडवाडी, सुझाळी तांडा, सुलाळी,चिंचोली, अतनूर, अतनूर तांडा, शेंलदरा, स्वर्गा, वडगाव, होकर्णा, उमरदरा, केर्कतिसंदगी, वांजरवाडा, चैरा, उमरगा रेतू, जगलपूर, डोगमाव, धामणगाव, जिरगा, हावरागा-, येलदरा, दोर सांगवी, विराळ, कुणकी, गव्हाण, मेवापुर, शिवाजीनगर तांडा, शिवाजीनगर, गुती, रामपूर तांडा, अग्रवाल तांडा, एवरी, बेळसांगवी, लाळी खुर्द ,मंगळूळ, डोंगर कोणाळी, बोरगाव खुर्द, एकरुका खुर्द,

स्थापना करण्यात आली आहे. यामध्ये त्यांचा एक कक्ष प्रमुख म्हणून सहाय्यक प्रशासनाधिकारी सचिन काडवादे यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे

पाणीटंचाई निवारणार्थ ३ कोटी ९० लाखांचा आराखडा

जळकोट : ओमकार सोनटके जळकोट तालुक्यामध्ये यावर्षी अतिशय कमी पाऊस पडल्यामुळे तालुक्यावर आगामी काळात भीषण पाणीटंचाईचे सावट आहे. येणा-या काळात तालुक्यातील नागरिकांना पाणी टंचाई जाणवू नये यासाठी प्रशासनाच्या वतीने पाणीटंचाई निवारणार्थ आराखडा तयार करण्यात आला असून तालुक्यासाठी जानेवारी २०२४ ते जून २०२४ या कालावधीसाठी तीन कोटी ९० लाख रुपयांचा पाणीटंचाई आराखडा तयार करण्यात आला आहे, अशी माहिती टंचाई कक्ष प्रमुख सचिन काडवादे यांनी दिली.१ जानेवारी २०२४ ते ३१ मार्च २०२४ पर्यंत एक कोटी २८ लाख रुपयांचा आराखडा तयार करण्यात आला आहे. यामध्ये गावे व वाड्यांची तसेच तांड्यांची संख्या ६७

असून टँकर व बैलगाडीद्वारे पाणीपुरवठा करण्यासाठी २९ लाख, खाजगी विहीर विंधन विहीर अधिग्रहण करणे ४३ लाख ७४ हजार रुपये, विंधन विहिरी घेणे अठरा लाख ६० हजार रुपये, नळ योजना विशेष दुरुस्ती करणे ३२ लाख, वीर कुलकर्णी तसेच गाळ काढणे पाच लाख रुपये .तर १ एप्रिल २०२४ ते ३० जून २०२४ पर्यंत दोन कोटी ६२ लाख रुपयांचा आराखडा तयार करण्यात आला आहे यामध्ये टँकर तसेच बैलगाडीद्वारे पाणीपुरवठा करण्यासाठी दोन कोटी १७ लाख रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे तर खाजगी विहीर व विंधन विहीर अधिकृत करण्यासाठी ४४ लाख २८ हजार रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे, अशी एकूण दोन कोटी ६२ लाख रुपयांची तरतूद करण्यात